

Redactioneel met zilveren draad

NcGv

bibliotheek

Nederlands
centrum
Geestelijke
volksgezondheid

Utrecht

Bij het zilveren jubileum van een tijdschrift is het niet ongebruikelijk om terug te blikken in de kamers waar het begon en in een flits de mensen terug te halen die de eerste nummers maakten. Voor ons tijdschrift zou dat betekenen dat de sfeer werd opgeroepen waarin werd besloten om voordrachten gehouden t.o.v. de Nederlandse Vereniging van Psychiaters in Dienstverband gebundeld uit te geven. De zorgvuldigheid en ijver waarmee dat besluit (1958) jarenlang werd uitgevoerd, was tekenend voor de mannen van het eerste uur, van wie Jan Ferguson primus inter pares was. Zo ontstond de Voordrachtenreeks, het oerblad waaruit ons tijdschrift werd gevouwen.

Toen ik in het begin van de zestiger jaren daarbij betrokken raakte, lag het blad nog niet in een bedding die overleving garandeerde. Gesprekken met de uitgever, met besturen van zusterverenigingen, met hoofdredacteurs van andere wetenschappelijke tijdschriften, ruggespraak met mederedactieleden en uiteraard met het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Psychiaters in Dienstverband, maakten in 1968 het maandblad-concept van een Nederlands Tijdschrift voor Psychiatrie rijp voor uitvoering.

Waarbij ik, toenmalig hoofdredacteur, van de gehele redactie in die overgangsjaren maar vooral van Ferguson en later van Koos ten Brink veel steun ondervond.

Laat ik echter niet uitweiden over de sfeertjes waarin het tijdschrift jaar in jaar uit werd gemaakt. De samenstelling van de redactie veranderde afhankelijk van de zich wijzigende formule van het periodiek. Gewenste relaties met de academische psychiatrie bevorderden hoogleraren tot redacteur. Een zich verruimende blik in het Nederlands taalgebied voerde tot een stevige band met de Vereniging van Vlaamse Zenuwartsen. Deze naburige vakbroeders voelden zich echter pas goed thuis in een Stichting Tijdschrift voor Psychiatrie (1971) indien de Nederlandse participanten de titel van het bestaande tijdschrift met één woord wilden inkorten. Aldus geschiedde.

En zo kon het bestuur van de jonge stichting het jaar 1973 openen met de benoeming van een nieuwe hoofdredactie (het Nederlands-

Vlaamse koppel Piet Jongerius en Roland Pierloot) voor een rijpend maandblad met een gezuiverde titel. Ferguson verliet de redactie en Marlet trad terug in de rijen.

Nu zijn we 10 jaren verder. Het tijdschrift is uitgegroeid tot een volwassen vakblad. Wat doen we op de 25ste verjaardag? De uitgever J. Boom feliciteren? Ja, dat doen we ook. Want vanaf de geboorte van de Voordrachtenreeks tot het maandblad van heden is Boom in Meppel erbij geweest: als zetter, drukker, kafter, acquisiteur van advertenties, letteruitzoeker en kleurenmenger, zó betrokken dat we de heer Boom c.s. graag laten meegenieten van onze feestelijke uitstraling.

Maar hoe we aan de lezers konden laten merken dat het tijdschrift zich in een zilveren jubileumstaat bevindt, heeft hoofdbreken gekost. Totdat tijdens een redactievergadering de idee opkwam om enkele 'zilveren ouwen' te herdrukken en aan de auteurs van deze artikelen (uit de Voordrachtenreeks, dus vóór 1968) te vragen hun gedachtengang van toen dóór te trekken tot in 1983. Deze inval werd voor uitwerking toevertrouwd aan hen die elkander in de afgelopen kwart eeuw de hoofdredactionele portefeuille overdroegen: Ferguson - Marlet - Jongerius. Toen een aantal artikelen op kwaliteit was geselecteerd bleek dat het palet van aangesneden onderwerpen slechts een deel van het psychiatrisch werkgebied besloeg. De volgende keuze hield behalve met kwaliteit ook rekening met een zo groot mogelijke thematische spreiding. Dit laatste concept werd door de zittende redactie bekrachtigd en vervolgens door eerder genoemd trio omgezet in het feestnummer dat voor u ligt.

Bij dat nummer nog enkele kanttekeningen.

De auteurs van de uitgekozen artikelen bleken allen bereid om een tijds kloof te overbruggen. Hun enthousiasme sterkte ons. Behoorde een schrijver niet meer tot de levenden, dan nodigden we iemand uit die de overledene en of diens werk goed kende zodat de gedachtengang in dezelfde geest kon worden voortgezet. Voor de zo geworven inzendingen zijn wij dankbaar.

Over de sector actievere therapieën – in de psychiatrische hulpverlening breed en diep geworteld – wordt niet gerept, ondanks het voorkomen van waarachtige topics op dat gebied in het eerste tiental jaargangen: denken we slechts aan bijdragen van Clemens Holthaus (muziektherapie) en Klaas van Roozendaal (bewegingstherapie). We wilden vermijden dat één door ons gekozen therapie/therapeut de schijn zou wekken van pars pro toto te zijn, terwijl toch niet evenveel therapeuten als er topics waren aan het woord konden komen. Bovendien is het zo dat naarmate het tijdschrift een breder sop koos dan de traditionele werkplekken van psychiaters in dienstverband (psychiatrische ziekenhuizen en sociaal-psychiatrische diensten) er ook nauwelijks wetenschappelijke artikelen meer uit deze actief therapeutische regionen werden ingestuurd.

Overigens moeten we constateren dat in de oudere jaargangen bepaalde categorieën zoals psychotherapie, sexuologie, kinderpsy-

chiatrie en forensische psychiatrie geheel of vrijwel ontbreken. Neen, niet verbazingwekkend, want deze specialismen traden in de zestiger jaren zelden in een algemeen psychiatrisch tijdschrift naar buiten. Toch opmerkelijk, want tekenend voor de levenswandel van onze zilveren feesteling alsook voor de soorteigen paden waarover die afzonderlijke specialismen zich bewegen, althans in de kwart eeuw die achter ons ligt.

Op het moment dat dit jubileumnummer verschijnt heeft de psychiater net diep adem gehaald en zijn borst uitgezet. Hij is tamelijk all round en leidt zijn leerlingen op tot generalist. Dat legt professioneel een groot gewicht in de schaal. Inmiddels beperkt de overheid op financieel-economische gronden en onder politieke druk de actieradius van diezelfde psychiater. In dit spanningsveld van uitzetten en afkalven worden ideologieën gebruikt om argumenten pro en contra aan te ontlenen. Een hulpverleningsideologie waar we het allemaal over ééns zijn, ontbreekt in ons psychiatrische wereldje.

Laten nu de lezers oordelen of de verscheidenheid van invalshoeken en meningen in de psychiatrie-vandaag weerspiegeld wordt in de voorliggende jubileumuitgave, en tevens of ons tijdschrift door degenen die het dit keer vulden een weidser zicht heeft gekregen dan het circa 20 jaren geleden had.

J. Marlet

NcGv

bibliotheek
postbus 14084
3508 SC Utrecht

Nederlands
centrum
Geestelijke
volksgezondheid

Wittehoopspark 26
3581 NB Utrecht